

عنوان مقاله:

بررسی آب بندان ها و مدیریت سنتی مهار آب در کشاورزی و محیط زیست

محل انتشار:

همایش بین المللی دانش سنتی مدیریت منابع آب (سال: 1390)

تعداد صفحات اصل مقاله: 6

نویسندگان:

امین جهانگرد - دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، همدان، ایران

نرجس خدابخش - دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، باشگاه پژوهشگران جوان، همدان، ایرا

الهه علافچی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، باشگاه پژوهشگران جوان، همدان، ایرا

خلاصه مقاله:

نیاز طبیعی بشر به آب، وضع جغرافیایی فلات ایران و کمیابی این مایع گرانبها، ارزش این ماده را نزد ایرانیان صد چندان نموده است. در کشور ایران مدیریت عرضه آب هم گام با مدیریت تقاضا (مصرف) پیش رفته است و تشکل های مصرف کنندگان آب در قالب بنه ها، هراسه ها، کته ها، خیش ها و ساختارهای مشابه آن تشکیل می گردیدند. علاوه بر مدیریت مصرف آب، به عنوان قوی ترین نظام اجتماعی تولیدی، عملاً سایر فعالیت های جمعی نیز رهبری گردیده اند. ساخت آب بندان ها یکی از روش های اعمال مدیریت می باشد و «آب بندان ها» در محدوده ی اعمال مدیریت ساکنان سرزمین است. آب بندان در واقع یک استخر ذخیره ی خاکی بسیار بزرگ است که گاه سطح آن به ۷۰۰ هکتار و بیشتر هم می رسد که از گود کردن، خاکبرداری یک محدوده، ریختن، کوبیدن و ایجاد دیواره و حصار دور این محدوده به وجود می آید. البته در برخی موارد نیز توپوگرافی منطقه محل آب بندان را به طور طبیعی به وجود آورده و با قدری گود کردن و محصور کردن، آب بندان ساخته شده است. به نوعی می توان گفت که این سازه ها مختص استان های شمالی کشور هستند و در هر یک از این استان ها نیز نام بخصوصی دارند. در استان گیلان به آب بندان سل (sale) و در استان مازندران به «Ennoun» و یا «Endoun» و در استان گلستان به «بند سار» معروف هستند. این سازه ها به دو صورت ثقلی و یا پمپاژ از طریق ایستگاه های پمپاژ تغذیه و پر می شوند و جالب این که به منظور حفظ حبابه کشاورزان بالادست آب بندان در بیشتر موارد آن ها را در نیمه دوم سال پر می کنند که با این کار مشکل سموم وارد شده به آب که برای کشت برنج استفاده شده و برای پرورش ماهیان آب بندان خطر دارد نیز حل می شود و در واقع اکثر آب بندان ها در هیچ فصلی از سال به طور کامل تخلیه نمی شوند و اغلب به طور پیوسته در حال پر و تخلیه شدن هستند چرا که بیشتر آب بندان ها چند منظوره هستند و برای پرورش ماهی نیز از آن ها استفاده می شود. در این مقاله به بررسی آب بندها و مدیریت سنتی مهار آب در کشاورزی و محیط زیست و ارائه ی راهکارهایی در این زمینه و بررسی مزایا و محاسن و برخی از کاربردهای آن می پردازیم.

کلمات کلیدی:

آب بند، مدیریت سنتی، آب، محیط زیست، کشاورزی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/136168>

